

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap delután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 239. szám.

Csütörtök, október 19.

Az új kormány.

— október 19.

A Fejérváry-kormány reaktíválása befejezett dolog lett. A szó, amelyet használtunk, nem fejezi ki hiven azt, ami történt. Mert voltaképen nem reaktíválásról van szó, hanem új kormány kinevezéséről. Olyan kormányról, amely immár nem átmeneti kormány, hanem állandó, nagy és nyilván mélyre ható és jelentékeny programmal. Amíg a réginek a program nélküliség volt a programja és egyetlen missziója az, hogy a korona és a nemzet közötti egyezkedést előkészítse, addig a mai kormány valóságos politikai programmal jön és ha a jelek nem csalnak, olyan programmal, amely hivatva van arra, hogy Magyarországot immár ne csak a parlamenti válságból vezesse ki, hanem bevezesse azon politikai keretek közé, amelyekben egész Európa népeinek politikája mozog. E programja részletei nem lévén ma még ismeretesebbek, korai volna velük foglalkozni. Ma inkább az a kérdés, miképpen kell helyesen felfogni az új kormány helyzetét és illetve az, miféle következtetések vonhatók le a kormány kinevezéséből.

Mindenekelőtt konstatálni kell a politikai helyzetben beállott azon felfogást, hogy a mai nappal megszűnt a koalíciónak olyan értelmezése, mintha egyedül az volna hivatva kormányalakításra. A koalíciónak ez a hivatása megszűnt. Megszűnt, mert nem tudott olyan kormányprogramot adni, amely alkalmas lett volna az ellentétek kiegyenlítésére és mert nem politikát akart csinálni, hanem pressziót akart alkalmazni a korona ellen és akarta ezt olyan kérdésben, amelyet a legjobb akaratlan sem lehet a nemzet létének feltételül tekinteni. Csak természetes, hogy ilyen körülmények közt a korona nem vehette komoly szándéknak azt az egyébként tönkelt hangoztatott szándékát a

koalíciónak, hogy el akarja simítani az ellentéteket a korona és nemzet között, hanem arra a meggyőződésre kellett jutnia, hogy a koalíció mindent feláldoz politikai terveinek és semmitől sem riad vissza, hacsak népszerűségét megmentheti, növelheti. Így kellett megérnie a helyzetnek arra, hogy egy mélyreható program alapján reaktíváltassék, illetve kinevezessék az a kormány, amely eredetileg csak arra vállalkozott, hogy előkészítse a békeség útját. Békét nem akartak, radikális megoldásokat követeltek. Nos hát, úgy látszik ezek a radikális átalakulások meg fognak indulni, de egy kissé más szövegezéssel, mint ahogy a koalíció gondolta a dolgot. Ha a korona és többség közt nem volt lehetséges helyre állítani a békeséget, meg kell immár kísérteni, vajjon nem lehet-e a békét helyreállítani a nemzet és királya között. A kormány kinevezésének első sorban ez az értelme.

A másik konzekvencia, a melyet a kormány kinevezéséből meríteni kell az, hogy mivel a koalíció egyetlen célja a kormányra jutás, a mai nappal meg-hiusultnak tekinthető, a koalíciónak fel kell oszlania. A koalíció azt hirdette, hogy a vezényszó kiküzdésére egyesült. Láttuk, hogy a vezényszóért nem igen lelkesedtek akkor, a mikor arról volt szó, hogy annak kikapcsolásával bár, de kormányra jussanak. Sem bevalott, sem titkolt céljukat nem tudták tehát elérni és így semmi értelme sincsen annak, hogy továbbra is mimeljük az örökkévalóságra teremtett voltukat. Föl kell tehát oszlania ennek a szövetségnek, mint minden olyan alakulatnak, amely a legkülönbözőbb és legellentétebb elemekből van egyberagasztgatva, ha mindjárt a szenvedélyek ragasztó anyagával és a hatalomvágy pépjével is. Természetellenes tömörülések sehol célt érni nem tudtak, legkevésbé a politikában, ahol az egyirányban haladó erőknek csakugyan egyirány-

ban kell haladniok, mert különben a dologból — bocsánat a kemény szóért — sok nagy bolondságok kerekednek ki. Ezek a bolondságok már ki is alakultak a koalíciónak nevezett természetellenes szövetség folytán. Forradalmakat elég sűrűn emlegettek az utóbbi időben . . .

A kormány kinevezetésének, ha ugyan egyáltalában lehet még a logikával számolni, az volna a természetes következménye, hogy a koalíciónak fel kell oszlania, mert hisz a kormány programmal jött és ezt a programot avval elintézni, hogy mi nem akarunk róla hallani, mert koalícióban vagyunk, nem lehet. A kormány programja lehet liberális, lehet radikális, vagy lehet olyan, amely a konzervatívok szíve vágyát elősegíti inkább. Bármilyen azonban, bizonyos, hogy a koalícióban vannak olyanok, akiknek politikai törekvését kielégíti, mivelhogy a koalícióban mindenféle pártállású politikus van együtt. Ha már most ezeknek az uraknak befogása a kormány törekvéseivel megegyez, ennélfogva csatlakozniok kell az új kormány programjához. Az nem lehet célja senkinek, hogy csak azért maradjon meg a koalícióban, mert a koalíció az az akol, ahol a világ mindenféle juhocskjáját egyesítették oly célból, hogy lehetetlenné tegyenek minden komoly és békeséges munkát. A kormány programja mellé kell állani mindenkinek, akinek általános politikai elvei győzelemre jutnak ebben a programban. És nem szabad többé előállani avval az ép oly esetlen, mint alávaló gondolkodással, hogy a Fejérváry-kormánytól nekünk nem kell semmi. Akárkinek hívják a kormányelnököt, ha csak jót hoz, azt támogatni kell és nagyobb hazafias kötelesség, mint esztelen handabanda kedvéért, sértett hiúságok megtorlásaképpen egy természetellenes politikai csoport lázításainak rabjává lenni.

A „TORONTÁL” tárcája.

Színház után.

A Theatre Français kijáratánál egy estén, mikor a „Bohémelet”-et játszzák.

Brouillard báróné, 60 éves. Jól meghizott, de arca finom szabású, azonban irtózatosan kendőzve; fürtjei nagyon is szőkék, mintha festve volnának, a fején fehér tüll-kalap. Drága hódprémben van burkolva és egyik kezével Edouard Flamils karjára támaszkodik, akit az est folyamán mutatattak be a színházban.

Edouard Flamils, 23 éves. Igen nagy, igen szőke, széles vállak, üde arc, kifogástalan külső. Egyébként dél-francia.

A báróné (egy utcai gyerkőchöz, akit kocsijáért küldött): Nos?

A gyerkőc: Nincs itt.

A báróné: Mondtad, hogy Martin kocsis keresed a Rue de Courcelles-ből?

A gyerkőc: Igen asszonyom, de nincs itt.

A báróné: Voltál a Louvre előtt is?

A gyerkőc: Voltam valamennyi fogatnál, de nincs ott.

A báróné: Hallatlan!

Edouard (a gyerkőcnek egy ezüstpénzdarabot ad): Fuss el a Rue de Richelieu-be is.

A gyerkőc: Igen, uram. (Elfut.)

A báróné: Milyen kellemetlen! Csak nem történt Loulynak baja?

Edouard: Louly?

A báróné: Igen, a lovacsám. Nagyon szeretem ezt az állatot. Szereti ön is a lovakat?

Edouard: Nem nagyon. A szamarakat szeretem.

A báróné: Ah igen, a szamarakat. Nekem is kedves állatok. El vagyok ragadtatva, hogy közös izlésünk van.

(Edouard nyájasan mosolyog, közbe jobbra-balra nézdegél, hogy nem jön-e a báróné kocsija.)

A báróné (követve Edouard tekintetét): Nem; Martin nincs itt. Vagy lerészegedett, vagy Louly beteg. Bérkocsit kell vennem. Nem volna szives idehívni egy bérkocsit?

(Épp elhajt egy bérkocsis, Edouard int a kocsisnak. A kocsis még fiatalnak látszik, fehér kalapot és sárga gallért hord. A kocsit megáll a gyalogjáró mellett.)

Edouard: Van ideje kocsis?

A kocsis: Merre felé?

A báróné: Rue de Courcelles.

A kocsis (jóakarólag): Épp passzol nekem. Az Etoile felé készültem.

(Edouard kinyitja a kocsiját és segít a bárónénak felszállani.)

A báróné (halkan): Milyen ábrázata van ennek a kocsisnak!

Edouard (bámulva): Milyen ábrázata van? Kitűnő ábrázata van. Miért asszonyom?

A báróné: Nem érzem magamat vele biztosnak. Épp ma, nem tudom miért, azt a badarságot követtem el, hogy rubin nyakékemet vettem fel.

Edouard: Majd elkérem tőle a számát.

A báróné: Ó ez nem tartja vissza, ha meg akar támadni.

Edouard: Ugy engedje meg asszonyom, hogy hazakisérjem.

A báróné (tréfásan): Nem lesz ez indiszkrét dolog?

Edouard (udvariasan, de hidegen): De kérem, boldog vagyok . . . Milyen szám a Rue de Courcelles-ben, asszonyom?

A báróné: Száznyolc. De kérem nem zavarom talán, nem várják a barátai? (Jelentősen.) Vagy talán egy barátnője?

Edouard: Éppen nem. (A kocsihoz.) Kocsis, száznyolcas szám. (Beszáll, leül a báróné mellé. A lovak futásnak erednek. Csend.)

A báróné: Roppantul tetszett nekem ez a mai előadás. A Bohémelet gyönyörű darab. Elragadó, ugy-e bár?

Edouard: Hm. Csak kissé régi. Nem ismerte eddig asszonyom?

A báróné: Nem. Midőn néhány év előtt

UJDONSÁGOK

női felöltőkben stb. megérkeztek.

Kovács Gedeon Nagybecskerek.

Telefon 141.

A torontálvármegyei muzeum.

— október 19.

Torontálvármegyének az a nagyfotosságu kulturális elhatározása, hogy Nagybecskereken muzeumot és közkönyvtárt létesít, minden körben a legmagyobb elismerést keltette.

A vármegye közönsége általános érdeklődéssel kíséri a muzeum ügyét s ma már azzal azt az örvendetes hírt hozhatjuk, hogy alig néhány napra a létesítés elhatározása után szép ereklyéket és érdekes tárgyakat ajánlottak föl a muzeumnak.

Hisszük, hogy az első adományt mihamarabb követni fogja sok más, úgy hogy mire a muzeumot fölépítik, a legszebb tárgyakkal rendelkezhetik.

A mostani első adományt Bogdanovich Matild, néhai Bogdanovich Vilibaldnak, a párdányi kerület országgyűlési képviselőjének leánya ajánlotta föl, dr. Stassik Ferenc ügyvéd útján, aki a következő levélben értesítette erről Jankó Ágoston alispánt:

Tekintetes Jankó Ágoston urnak,

Torontálmegye alispánjának

helyben.

Bogdanovich Matild párdányi lakos, néhai pojeni Bogdanovich Vilibaldnak, a párdányi kerület országgyűlési képviselőjének leánya, kéresemre már két évvel ezelőtt az alatt leírt tárgyakat és irományokat adta át nekem avégből, hogy azokat a torontálmegyei muzeumnak adjam át; de azokat magamnál őriztem eddig azért, mert a muzeumnak helyisége nem volt, mivel azonban a muzeum t. alispán ur gondoskodása következtében most már helyiséggel rendelkezik, a tárgyakat és irományokat ezennel rendeltetésük helyére juttatom.

Fogadja, kérem, hazafias üdvözlétem nyilvánítását, melyivel vagyok készséges tisztelője

Dr. Stassik Ferenc.

Irományok:

1. Buttler János grófnak, volt párdányi földesurnak 1844. május 23-án kelt levele.
2. ugyanannak 1844. augusztus 11-én kelt levele.
3. ugyanannak 1844. október 3-án kelt levele.
4. ugyanannak 1844. december 7-én kelt levele.
5. ugyanannak 1845. január 26-án kelt levele.
6. Benyovszky Péternek 1845. augusztus 22-én kelt levele, Buttler Jánosné utóiratával.
7. Buttler János gróf özvegyének, gróf Döry Katalinnak haszonbérnyugtatója, 1846 évi december 28-iki levelével.
8. Bogdanovich Vilibaldnak Mészáros Lázár hadügyminiszter által aláírt, nemzetőrségi őrnagyi kinevezési okmánya (1848. okt. 9.).

9. Szemere Bertalan belügyminiszter értesítése (1849. június 21.) arról, hogy Bogdanovich Vilibald nemzetőrségi őrnagy mellé segédtisztül Ivány Antalt kinevezte,

10. Bogdanovich Vilibald igazolványa honvédtábornoki őrnagyi minőségéről. (1867. dec. 4.)

11. Lonovics József csanádi püspök (1846. jan. 13.) értesítése arról, hogy Kimmel Pétert párdányi róm. kath. lelkészé kinevezte,

12. gróf Buttler Sándor bajorországi tiszt honosítási kérvénye,

13. Bogdanovich Vilibald beszéde az 1848. okt. 10-iki nemzetgyűlésen,

14. Deák Ferencnek Bogdanovich Vilibaldhoz 1855. dec. 12-én írt levele Vörösmarty Mihály özvegye és árváinak segélyezése tárgyában,

15. Deák Ferencnek 1856. nov. 21-én kelt és sajátkezűleg írt s aláírt, 20 pfrtról szóló nyugtatója Bogdanovich Vilibaldnak a Vörösmarty-árvák részére tett adományáról,

16. (rámában) Bogdanovich Vilibald meghívója István nádor 1848. aug. 3-iki ebédjére.

Könyvek:

17. Pradt: du Jésuitisme ancien et moderne, 1 kötet,

18. A. Dumas: Peccores, 2 kötet,

19. Duveyrics: Lettres politiques. 1 kötet,

20. Schneller: Oesterreichs Einfluss auf Deutschland und Europa, 1 kötet.

Tárgyak:

21. Bogdanovich Vilibald diszkardja,

22. Bogdanovich Vilibald pisztolya,

23. Bogdanovich Vilibald apjának diszkard-bojtja, melyet állítólag Radatzkytól kapott,

24. Bogdanovich Vilibald sétatálcája, melyet Deák Ferencötől kapott (ennek saját faragása),

25. egy kinyithatatlan mülakat,

26. egy aranyozott váza (tábladisz),

27. Bogdanovich Vilibald arcképe,

28. Velasquez „nevető bolondjának“ másolata,

29. Coreggio: „Jo ölekezése a felhőbe burkolt Jupiterrel“ másolata.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-tól 1/3-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kád. fürdő egész nap nyitva marad.

Október 29. Agárverseny.
November 13. Közig. biz. ülése d. e. fél 10 óra.

— **Személyi hír.** Stelzel Frigyes szegedi máv. üzletvezető, miután beutazta a torontáli helyi érdekű vasutak vonalait, Nagybecskerekre jött. Az üzletvezetővel együtt jött Héger felügyelő s több referens.

— **A megyei tisztikar köréből.** A vármegye főispánja Demkó István tb. aljegyzőt közig. fogalmazó gyakornokká kinevezte, Szeley

Mihály főispáni kiadót pedig állásában véglegesítette.

— **A közegészségügyi bizottság ülése.** Torontálvármegye közegészségügyi bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor ülést tartott, amelyen Balácsi József főgimnáziumi igazgató elnöke alatt résztvettek: Dr. Plechl Szilárd megyei főorvos, Kellner József nagybecskereki gyógyszerész, dr. Haidegger Lajos közkórházi igazgató-főorvos, Faur Kornél állami főmérnök, Menczer Lipót nyug. megyei főpénztárnok, Mayer Rezső, dr. Klein Mór főorvos, a nagybecskereki honvédtábori főorvos és dr. Balás Iván megyei aljegyző. Az ülésen folyó ügyek elintézése mellett Gluek Adolf, jánosföldi gyógyszerésznek gyógyszer-tár nyitása iránti kérvényét is tárgyalták s erre vonatkozólag elhatározták, hogy a kértet pártolják.

— **A szegedi piarista-rendházból.** Szegedről írják: A szegedi városi főgimnázium igazgatói állását, boldogemlékezetű Cserep Sándor örökét Szinger Kornéllal, a nagy népszerűségnek örvendő házfőnökkel töltötte be a rendkormányzóság. Szinger marad egyuttal a házfőnök is, a mely intézkedés újszámába megy Szegeden, amennyiben csak kisebb rendházaknál szokásos, ahol a piarista tanárok száma 4—5. Szinger megbízatása amellet bizonyít, hogy a rend alkalmasnak találta az ő markáns egyéniségét eme két fontos tisztség betöltésére a vidék eme legnagyobb piarista intézetében. Vice-rektor Való Mihály, a szegedi ház egyik nyugalmazott és jeles tagja lett.

— **Izraelita isteni tisztelet.** Az izr. sátoros ünnep utolsó napjain az izraelita templomban az isteni tisztelet este mindig 5 órakor, a délelőtti isteni tisztelet szombaton 1/2 10 órakor, vasárnap 10 órakor kezdődik.

— **Adakozás.** Borbély Károlynának Hajdu Vilmos elleni becsületsértési perében Hegedűs János részére a büntügyi átalányból kiutalt 15 korona 80 fillert Hegedűs János a mai napon oly céiből juttatta szerkesztőségünkhöz, hogy azt az izraelita nőegylet részére adjuk át. Az adományt elküldtük az egyesületnek.

— **Lövágóhid Nagybecskereken.** A marhaus árának nagymérvű felszökkenése az utóbbi időkben nemcsak a fővárost, hanem számos vidéki várost is arra késztetett, hogy területükön olcsóbb husbeszerzés céljából lövágóhidakat állítsanak. Csak helyesnek lehet ez intézkedést minősíteni s meglegedéssel iktatjuk ide, hogy Nagybecskerek sem maradt mögötte a praktikus és célszerű eszmének. Ugyanis Makai Ágoston polgártársunknak támadt az az ötlete, hogy megkísérli nálunk is a lóhúskimérést s erre vonatkozólag kérvényt is intézett a városi tanácshoz. Az engedélyt a tanács igen helyesen meg is adta és az új lövágóhid helyén (aradáci országot

felelevenítették, délen éltém, az előző előadást pedig, mely azt hiszem 1851-ben volt, még nem láthattam. (Hangsúlyozva.) Akkor ugyanis még nem voltam a világon.

Edouard: Boyer kisasszony csakugyan kedv volt. A darabnak komikus részletei még ürthetők, de a drámai részletek bizony már kopottak.

A báróné: Hát nem hatotta meg őt?

Edouard: Cseppet sem.

A báróné: Lehetetlen! És Miminek szereime a hálátlán Rudolphhoz igazán megható. Tudom, ki fog nevetni, hogy én sirtam.

Edouard: No, kétségtelenül a színészek játéka volt az oka.

A báróné: Igen, de a helyzet is olyan drámai, olyan szivtépő. Azután én ilyen vagyok. Ugy-e bár, senki sem hinné. Ámbár a realizmus és naturalizmus korában élünk, én nem tudom, bennem meg vannak még a gyöngéd érzelmek és talán az érzékenység is. Ugy-e különösnek tart?

Edouard (udvariasan): Egyáltalán nem, asszonyom.

A báróné (kissé hozzátámaszkodva): De igen. Bizonyosan különösnek tart. Csakugyan nem kellene ilyennek lennem, a férfiak nem szeretik köztünk a kivételes teremtetéseket. Sokkal jobban szeretik az olyanokat, a kik miatt szenvedniök kell, a bűnös nőket, a kacérokot. Én ellenben... tegyek önnek egy vallomást?

Edouard (visszahúzódva): Nagyon megtisztelt vele.

A báróné: Nos én... én áldozatnak születtem... Igen áldozatnak. A szenvedéseket, a melyek osztályrészemül jutottak... örömmel viselem... Sőt higgye el, kívánom az ilyen szenvedéseket, azt hiszem, hogy egyenesen az ilyen szenvedésekre születtem. Lássá a szerelmi banatot szinte nem is tudom nélkülözni. (Megfogja Edouard kezét. Kinos csend.)

A báróné (tempo hangon): Hogy... hogy hívják?

Edouard: Én... engem?

A báróné: Igen... a keresztnéve?

Edouard: Edouard.

A báróné: Edouard. Férfias név. Nőknél nem igen hallani: Edouarda vagy Edouardine. (Hangsúlyozva) Edouard. Jól illik az ön külsejéhez is e név: Edouard. Mindjárt gondoltam volna, hogy Edouardnak hívják, a testtartásáról, a válláról. Ez a név erős és hatalmas, mint ön maga is.

Edouard: Oh a látszat csal. Csak ilyennek látszom. Tulajdonképp nem is vagyok olyan erős. (Erőltetve köhög.) Lássá köhögök is. Sokat köhögök. Reggel mikor felébredek, este mikor lefekszem, sőt éjjel is. Különösen éjjel. (Sikerül magából egy köhögési rohamat kieroszakolnia) No lássa, most is rámjöit. (Erősen köhög.)

A báróné: Nem tesz semmit. (Megfogja Edouard két kezét.) És én... én, mit gondol, mi az én keresztnéve? Nos, találja ki Edouard.

Edouard (elképedve): Nem... nem tudom. (Hirtelen észbe jut nagyanyja, ez a derék, jóravalló öregasszony, ki egykoru lehet a bárónéval és akinek Clotilde a neve. Felteszi, hogy a bárónának is ez lehet a neve, mert ez a név 1833 körül divatos volt. Iparkodik kezeit kiszabadítani a bárónéból.) Clotilde. Ugy-e bár Clotilde?

A báróné: Nem, nem. Rettenetes, Clotilde. No, találja ki, hogy hívják. Nézzem csak rám. Szőke vagyok, kicsit nagyon is szőke talán. A hajam olyan, mint egy kis leányé és ha a derekam nem is nagyon karcsu, ennek csak az az oka, hogy mindig iparkodtam, hogy a bőröm a fűző alatt is fehér maradjon. Nos, találja ki. Megmondjam? Huguette. Igen Huguette. A kis Huguette. Ugy-e szép név? Csinos név, ugy-e?

Edouard: Nagyon csinos. (Hirtelen lebo csátja a kocsit ablakát.) Ó... ó...
A báróné: Mi baja van?

Edouard: A fejem... a szívem... Kü-

lönösen a fejem... Zavarban vagyok asszonyom, de... de... vézrik az orrom. Nevetéses... furcsa... tudom jól, hogy nevetéses. (Zsebkendőjét az orrához nyomja.)

A báróné: Szokott orrvérzése lenni?

Edouard: Nem gyakran, de heves izgalmak nekem orrvérzést okoznak.

A báróné: Akarja a kendőmet?

Edouard: Nagyon köszönöm.

A báróné: És soká szokott tartani az orrvérzése?

Edouard: Elég soká! Megkérném, engedné meg, hogy kiszálljak.

A báróné (szinte könyörgő hangon): Nem jön el inkább hozzám? Otthon volna ecet.

Edouard: Ó nem asszonyom. Ön nagyon is jó; az ecet nem használ, csak víz, jeges víz. Bemegyek egy kávéházba. (Kinyitja a kocsit ajtaját.)

A báróné: De ne szálljon ki így. Kocsis álljon meg. Álljon meg.

Edouard: Ó hisz ez fölösleges. (A kocsit megáll.) Higgye el asszonyom, kétségbe vagyok esve. (Kiszáll és a kocsit mellett megáll, kalapjával a kezében.)

A báróné (erőltetve, jóságos arccal): Kérem, tegye fel a kalapját. Remélem, mielőbb vizontlátom. Hétfőn öttől hétig otthon vagyok.

Edouard (igen alázatosan): Nagyon köszönöm. Legközelebb tenni fogom tiszteletemet. Jó éjszakát, asszonyom.

A báróné: Jó éjszakát.

(Edouard még egyszer nagyot köszön, azután sietve eltávozik.)

A báróné (a kocsisához): Hajtson kocsis. (Hatrádól a kocsit párnáján és melancholikusán mondja magában): Megint egy, aki nem értett meg.

Jeanne Marni.

baloldalán) a helyszíni met felhívja kizárólag es elarúsítása bizva, a k tartanak.

sorsu embe sal táplálko hagyomány meghusitá vitélet. Ma mint a sz semmivel. A lóhús árák nagy remélhetöl

Vészi J érdemes közgyűlés Czikla

nagybecsk követke

Nagy azon kér szegény ruházat e legyenek kötelez sorsban rendelkező megosztá hálaadás azoknak teinek a kötelesség emberi n sában m forduljuo hez, mert ben mind ha el net ben telje kérünk t évi muo nem ház az Eg fo 1905. o gyermeke B a d e e Fröhli

— Az aradi hírtől adja a jelenleg és Szeged közlekedt perkoró Makórol Szegedre reggel 57 perc érkezés megállás Uj-Szeged és III. o

napelő kereske és Kr vár-jöz leány el, hogy A leta zsakm egy bol ketten országo már kereske bocsátó zetes

szép u ben év gyárba dolgoz szivár ivott,

tégla gyárba ismer febbe teseke

nak h papriá hírt

baloldalán) már hétfőn d. e. 9 órakor megtartják a helyszíni szemlét, melyre az érdekeltek figyelmét felhívja a tanács. A felállítandó lóvágóhídon kizárólag csak lovakat lehet majd vágni és az elarúsítással is csak olyan hentesek lesznek megbízva, a kik lóhúson kívül más husanyagot nem tartanak. Így hát alkalma lesz a szegényebb sorsu embernek is naponként főtt vagy sült hússal táplálkozni s remélhető, hogy a lóhús iránti hagyományos és indokolatlan előítélet nem fogja meghusítani ennek az üdvös tervnek a keresztülvitelét. Mert elvégre is a ló van olyan tiszta állat, mint a szarvasmarha vagy a sertés és hús semmivel sem izetlenebb, ha jól van elkészítve. A lóhús fogyasztása azonkívül a szarvasmarha árak nagyobbrészt indokolatlan magasságát is remélhetőleg egysúlyozni fogja.

— **Az Újságírók Egyesületének elnökválsága.** Vészi József, a Budapesti Újságírók Egyesülete érdemes elnöke, lemondott elnöki állásáról. A közgyűlés intézkedése az elnöki teendőket Czikklay Lajos alelnök fogja teljesíteni.

— **A szegény iskolás gyermekekért.** A nagybecskereki iskola gyermekbarát egyesület a következő kérelemmel járul a közönséghez:

Nagylelkű pártfogóink! A tél küszöbén ismét azon kérelemmel járunk Önök elé, hogy a szegény iskolás gyermekeknek könyvek, írószerek, ruházat és étellel való segélyezésében támogatóink legyenek. Az Ég kifogyhatatlan jósága hála kötelez mindenkit, de első sorban azt, ki oly sorsban van, hogy kisebb-nagyobb főössleggel rendelkezik, melyet szűkölködő embertársával megoszthat. Ez a legszebb és legtermékenyebb hálaadás és annál áldásosabb és áldáshozóbb azoknak, kik gyakorolják, mert az emberi szeretetnek a kisdedekre fordítása a fajfenntartás kötelesség teljesítését és sikerre vezeti. Ha az emberi nem erősítésében, nemzetünk szaporodásában munkarészüket ki akarják venni, akkor forduljunk jótékonyágunkkal a tanuló kisdedekhez, mert a taneszközökben, ruházatban és ételben mindég szűkölködő zsenge embervirág, még ha el nem pusztul is kicsi korában, test és lélekben teljes életlen át csenevész lesz. Segítséget kérünk tehát az „Iskolagyermekbarát-egylet” ez évi munkáinakhoz, Önöktől. Ekkor eddig is nem hiába fordultunk és kiknek könyörületességét az Ég fogja bőven megjutalmazni. Nagybecskerek, 1905. október 16. A nagybecskereki iskolagyermekbarát-egylet: Mencezer Lipót elnök. Baaden Károly alelnök. Váry Mihály jegyző. Fröhlich Pál h. pénztáros.

— **Az arad csanádi vasutak új menetrendje.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága hírül adja, hogy f. évi november hó 1-től kezdve a jelenleg közlekedő személyvonatokon kívül Makó és Szeged közt a következő motorvonatokat fogja közlekedtetni: Makóról indulás reggel 5 óra 13 perckor, érkezés Szegedre 6 óra 17 perckor, Makóról indulás délután 1 óra 15 perckor, érkezés Szegedre 2 óra 22 perckor. Indulás Szegedről reggel 7 óra 50 perckor, érkezés Makóra 8 óra 57 perckor, indulás Szegedről 4 óra 39 perckor, érkezés Makóra 5 óra 45 perckor. Közbeeső megállóhelyek: Kis-Zombor, Deszk, Szőreg és Uj-Szeged E vonatok azonban utasokat csak I. és III. osztályban szállítanak.

— **Eifogott leánykereskedők.** Mehalán tegnapelőtt a temesvári rendőrség két hirhelt leánykereskedőt fogott el, névszerint Csorvis András és Krokál Pétert. A nevezettek éppen a temesvár-józsefvárosi pályaudvar felé tartottak négy leánnyal, akiket mind azzal az igérettel csaltak el, hogy jó házvezetőnői állást szereznek nekik. A letartóztatott leánykereskedők bevallották, hogy zsákmányukkal Belgrádba akartak utazni s őket egy belgrádi nyilvános házban elhelyezni. Mindketten körülbelül egy éve tartózkodnak Magyarországon. Ezelőtt Nisben voltak vendéglősök s már nisi tartózkodásuk idején üzték a leánykereskedést. A rászédett leányokat szabadon bocsátották, a lelketlen lélekkufárokat pedig előzetes letartóztatásba helyezték.

— **A pletyka.** Nagyikindáról írják: Fiala szép munkásleány akart a napokban a becsületében gázoló pletyka elől a halálba menekülni. A 17 éves Jedinák Hermina a Bohn-féle téglagyárban dolgozik, hol társnői nemrég csunya dolgokat beszéltek róla beszélni. A leány annyira szívére vette a pletykát, hogy a minap szeracsikát ivott, állapota súlyos.

— **Utonállás Nagyikindán.** Lukin Misa téglagyári munkás hétfőn este a Bohn-féle téglagyárból hazafelé tartván, mikor egyszerre két ismeretlen ember eléje ugrott s az egyik bottal fejbe verte, a másik kését a vállába döfte. A tetteseket még nem sikerült kinyomozni.

Nagyon gyakori az utóbbi időben a paprikának hamisítása. Egészségre káros török és spanyol paprikát hoztak még Szegedre is, melynek világ-hírű paprikája egyik legnagyobb kiviteli cikke.

Az országosan ismert Pálffy Testvérek szegedi gyára, melynek kitűnő minőségű édes rózsapaprikája mindenütt ismert, D. M. K. E. elnevezés alatt is forgalomba hozza ugyanezt a kitűnő minőségű paprikát. A D. M. K. E. (Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület) paprika igen csinos, izléses kiállításban kis porcellán tartányokban kerül forgalomba, melyekből darabját 1 korona előleges beküldése mellett bérmentve küld a cég, mint mintát, az ebből eredő tiszta jövedelem egy része a D. M. K. E. javára lesz fordítva.

Színház és Irodalom.

* **Váljunk el.** Sardou és Najac régi kedves darabjában a „Váljunk el”-ben gyönyörködött tegnap este a gyérszámú közönség. A szellemes, és a válás-kultusz igazi okát rendkívül éleslátással és finom jellemzéssel fejtegető darab erős próbára tette a színtársulat egyes tagjainak tehetségét, de meglepéssel regisztrálhatjuk, hogy úgy az egyesek szereplése, mint az összjáték minden tekintetben kielégítő volt.

A szereplők közül elsősorban S. Kürti Margitot kell megemlítenünk, a kinek valóban briliáns estéje volt. Kedves, természetes, logikus és mindig helyesen színezett játéka nagy élvezetet nyújtott a hallgatóságoknak. Dícséret illeti Des Prunelles elegáns személyesítőjét Polgár Károly direktort és Horti Sándort is, valamint jól illeszkedtek a keretbe Sink, Papp Ilona, Illés Magda és Barna Jolán is. —th.

* **Színhazi hír.** Közkívánatra ma újra Lehár Ferencnek szép zenéjű operettje a „Mulató istenek” kerül színpadra, a multkori szereposztásban.

* **A világ történelme.** Történelmi drámákkal és regényekkel foglalkozó írók becses munkát kapnak a most megjelenő Endrei Zalán-féle Világtörténelmében, amely egyrészt különösen súlyt fektet arra, hogy ismertesse a történelem folyamában támadt mondákat, regényes eseteket, amelyek érdekességükkel fogva a nagyközönség számára becsesek; azonkívül a történelmi alakok jellemét néhány vonással oly pontosan, lélektani szempontból rendkívül becsesen domborítja ki, hogy mindenki, aki a történelmi idők alakjaival foglalkozik, kitűnő utmutatást kap. A munkának a történelmi alakok és események iránt ihlető ereje van. Mutatványszámot bárkinek ingyen küld a Világtörténelme kiadóhivatala: Budapest, VI. kerület, Aradi-u. 8. sz.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Az új kormány.

Budapest, október 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) A hivatalos lap mai száma közli a kormány tagjainak kinevezéséről szóló királyi kéziratokat, melyek szerint a Fejérváry-kormány tagjai a következők: Miniszterelnök: Fejérváry Géza br. Belügyminiszter: Kristóffy József. Kereskedelmi: Vöröss László. Igazságügyi: Lányi Bertalan. Földmívelési: Feilitzsch Artur br. Közoktatási: Lukács György. Honvédelmi: Bihar Ferenc. Horvát miniszter: Kovacevics István.

A pénzügy- és őfelsége személye körüli miniszterium vezetésével a király ideiglenesen Fejérváry Géza bárót bizta meg.

A kabinet régi tagjainak a király egyúttal a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Közli továbbá a hivatalos lap György Endre eddigi földmívelési miniszternek fölmentését.

A kormány programja.

Budapest, október 19. (A „Torontál” ered. távirata.) Fejérváry Géza báró legközelebb megragadja az alkalmat, hogy ünnepélyes beszédben ismertesse a kormány egész programját s csak azután fognak a különböző pártok vele szemben állást foglalni.

A haladópart.

Budapest, október 19. (A „Torontál” eredeti táv.) Félhivatalos oldalról jelentik: Az új haladópart klubról, sőt helyiségéről mesélnek egyes lapok sok mindent. Azt gondoljuk, hogy ez legalább is időelőtti s ezért a legenyhébb kifejezéssel élve, jogosulatlan. Az bizonyos, hogy a kormánynak olyan a programja, a melyet megvalósítani az országra nézve rendkívül üdvös lesz és kétségbe kellene esnünk az ország jövője fölött, ha ennek a programnak a keresztülvitelére a kormányt nem támogatná nagy és tekintélyes párt.

A kompromisszum-javaslat.

Budapest, október 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egyik bécsi lapnak azt a híret, hogy Fejérváry Géza báró közvetlen kinevezése előtt is tett még egy kompromisszum-javaslatot legfelsőbb helyen, mely azonban visszautasított, illetékes helyről koholmányának jelentik ki.

Riasztó hír Apponyiról.

Budapest, okt. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik: Egy itteni nyomatos lap jelentése szerint Apponyi Albert gróf eberhardi birtokán agyonlőtte volna magát.

Budapest, október 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Délutáni fél öt óráig Apponyi Albert gróf öngyilkosságára vonatkozólag sem cáfolat, sem megerősítő hír nem érkezett. A riasztó hír azonban valószínűleg alaptalan, mert ha a megdöbbentő eset megtörtént volna, Eberhardon mindenestre akadt volna valaki, aki ezt hírül adja.

A kamatláb felemelése.

Budapest, október 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az osztrák magyar bank főtanácsa ma tartott ülésében a bankkamatlábat 3 és fél százalékról 4 és fél százalékra fölemelte.

A norvég királyság.

Budapest, október 19. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Krisztiániából jelentik, a napokban megejtik a királyválasztó szavazást. Teljesen bizonyosra vehető, hogy Károly dán herceget választják meg norvég királlyá.

Anarkista összeesküvés az olasz király és Loubet elnök ellen.

Budapest, október 19. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Madridból sürgönyzik, ott anarkista összeesküvést fedeztek föl, amely az olasz király és Loubet elnök ellen irányult. A rendőrség letartóztatott egy Murello nevű anarkistát, akinek lakásán több bombát találtak.

Szerencsétlenség a tengeren.

Budapest, október 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Triesztből sürgönyzik, Piramis közelében egy bárka legénységével együtt elsüllyedt.

Határidő-üzlet.

Budapest, október 19. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak szilárdak. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	16.24	—
Buza (áprilisra)	16.76	—
Rozs (októberre)	13.36	—
Rozs (áprilisra)	13.94	—
Zab (októberre)	13.86	—
Zab (áprilisra)	13.34	—
Tengeri (májusra)	13.46	—

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, csütörtök, október hó 19-én:

MULATÓ ISTENEK.

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté 8 órakor.

Holnap, péntek, október hó 20-án:

Fliirt nagysám.

Sárkány S. Bankháza

TELEFON 80-89.

BUDAPEST, VI. Ó-UTCA 6.

TELEFON 80-89.

a magyar királyi szab. Osztalysorsjáték főarúsítója.

Sürgönyezim: Sárkányék Budapest. Folyó számla: Pesti magyar kereskedelmi banknál és a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasabb penzkölcsönt nyújtok sorsjegyekre és értékpapírokra. bárhol elzálogosított sorsjegyeket saját pénzemmel kiváltok és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a kölcsön részletekben is visszafizethető. Budapesti és vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszámítolom és könnyen törleszhető váltó és személyhitelt nyújtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizációs kölcsönt kaphatnak.

Hazilajdonosok és földbirtokosoknak II-ik és III. helyre való betáblázásra azonnal folyósíthatók.

Semmiféle **előleges jutalmat nem kérek**, ugyisint minden levelet, válaszbélyeg nélkül is, rögtön elintézek.**SÁRKÁNY S. BANKHÁZA**

BUDAPEST, VI. Ó-UTCA 6.

25 év óta törvényszékiileg bejegyzett cég.

(901-121)

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-55 osztályú sorsjegyei már megjelentek és kérem egyuttal b. megrendelésit, a legjobb és legfontosabb kiszolgálást előre biztosítom, minden nyeresémet azonnal ki fizetem.

A következő szerencseszámokat ajánlom, mert ezek nagy nyeresémmel még nem lettek kisorsolva:

2979	12128	12953	16065	35733	44596
51325	58762	80847	99191	101580	105655

Kívágandó.

Megrendelő-lap.

SÁRKÁNY S. bankháza Budapest, VI. Ó-utca 6.

Megrendelem önöknél a _____ számú _____ sorsjegyet és ennek árát _____ postautalvánnyal küldöm, kérem utatvenni.

Név _____

A nem kívántat tessék áthuzni.

Lakhely, u. p.: _____

Szőlővessző.

A világhírű

„Delaware”

adja a legjobb bort.

Oltani, permetezni nem kell.

A szőlészet kincse.

A phyloxera ellen áll

Leírását és árjegyzékét

ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőtülványok mér-

sékelt áron kaphatók.

Nagymennyiségű sima és

gyökéres Delaware

vessző eladás.

Cím:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szegesd.

Központi iroda: Felső-Szegesd Somogy m.

(648-60.14)

509. sz. 19.5.

895-33

Versenyárgyalási hirdetmény.

Torontálmegyei törvényhatósági bizottsága 1905. évi szeptember hó 11-én kelt 1388. kgy. 23.420/1905. számú határozatával jóváhagyott, 36. kgy. 509/1905. sz. községi képviselőtestületi határozattal Farkasd községe mint erkölcsi testület egy községi jegyzői laknak ujonnan felépítését 11.633 korona 12 fillér összeg erejéig határozta el.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1905. évi november hó 6-ik napjának d. e. 10 órájára Farkasd község hivatali helyiségében tartandó zárt ajánlati versenyárgyalás hirdették.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtt 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett községi hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Farkasdon, 1905. évi október hó 8-án.

Farkasd község előjárósága.

Hirdetmény.

Az écskai uradalmi sörház az összes hozzávaló épületekkel, istalókkal, jégvermekkel és pincékkel együtt 6 egymásután következő évre bérbeadandó. Bővebb felvilágosítással szolgál az uradalmi (904-3.1) Jóságfelügyelőség, Écskán.

Torontálvásárhelyi község előjárósága.

1547. sz. 1905.

906-21

Hirdetmény.

Községünk képviselőtestülete jogerős határozattal egy mélykut furását határozta el, mely mélykut még ez évben elkészítendő volna.

Felhívtnak mindazok, kik ezen mélykut furását elvállalni, illetve a kutat elkészíteni szándékoznak, hogy ajánlataikat folyó hó 25-dik napjáig alóírott községi előjáróságnál adják be.

Torontály-Vásárhelyen, 1905. év október hó 16.

Sepsey,
jegyző.Monoki Antal,
bíró.

Hirdetmény.

Gróf Harnoncourt Felix (cskai uradalmában van eladó: 50 hektoliter 3 éves fehér bor, hektoliterje 30 koronával, 170 liter kétszer égetett seprúpálinka, 3 éves, literje 1 koronával, 32 darab üres boros hordó 100-800 liter ürtartalommal és 4 darab pálinkás hordó 100-200 liter ürtartalommal. Bor, pálinka, valamint az üres hordók az uradalmi pincékben Écskán bármikor megtekinthetők.

905-1.1

Jóságfelügyelőség.

Ó Jaj!

Megfőjt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillát,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár: (878-30.3)

"NADOR" gyógyszer-tár

Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. szám.

Kapható Nagybeeskereken: Basch Ernő, Benkovich Mihály, Jakobi Ármin, Keltner József, Vantoch Zsigmond gyógyszer-tárakban. — Bégszentgyörgyön: Scedrahelyi Károly gyógyszer-tárban.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyít!

A Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület ==

keres

azonnal vagy november elsejére egy vagy két nagyobb utcai szobából álló lakást oivasóhelyiségnek. == ==

Bővebbet Somfai János titkárnál a „Torontál” szerkesztőségében. 845-x.17

RÁMPÁS

literje 30 krajcár

Dr. Brájer Lajostól

Kapható

Zápolya-utca 1. szám alatt a házmesteri lakásban.

(838-x.17)

FOGAK

valamint egész fogsorok

kaucsuk, arannyal és koronával jótállás mellett kaphatók

Wahl Jakob

fogműtermében.

Toldi Ferenc-utca 25. Vogel-féle ház.

847-44

Egy

szalngarnitúra, esetleg egy hálódíván 4 fotellel

és egy íróasztal

megvételre

kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

(900-x.2)